

ΘΥΜΙΑΜΑ

«Θυμιάμα Σοι προσφέρομεν, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, εἰς ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς»

Ἑβδομαδιαῖο περιοδικό • Ἀριθμ. φύλ. 41

4 Μαρτίου 2018

Συντάκτης: Ἐπίσκοπος Ἱερεμίας

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ

Η ΓΕΝΕΣΗ (α)

Ἡ Δημιουργία (Γεν. κ. 1-2)

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

1. Ἡ νέα σειρά τῶν κηρυγμάτων μας, ἀδελφοί χριστιανοί, εἶπαμε ὅτι θά εἶναι ἕνα-ἕνα τὰ βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Θά διακόπτουμε κάποιες φορές τήν σειρά αὐτή, γιατί παρεμβάλονται ἕκτακτα θέματα, ἀλλά ὡς σταθερή σειρά θά ἔχουμε τήν μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Ἀρχίζω, λοιπόν, στό σημερινό μου κήρυγμα μέ τήν Γένεση, τό πρῶτο βιβλίο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Καί τό κάνω αὐτό, ἐπειδή διερχόμεθα τήν Μεγάλη Τεσσαρακοστή, κατά τήν ὁποία παλαιά γινόταν ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη ἡ ἐντατική Κατήχηση τῶν πορευομένων πρὸς τό βάπτισμα, πού γινόταν τήν Κυριακή τοῦ Πάσχα.

2. Ἡ Γένεση, ἀδελφοί χριστιανοί, εἶναι τό πρῶτο βιβλίο στήν σειρά τοῦ Κανόνος τῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἔχει πενήντα κεφάλαια τό βιβλίο αὐτό. Χωρίζεται δέ τό βιβλίο σέ δύο μέρη. Τό πρῶτο μέρος τό ἀποτελοῦν τὰ ἔντεκα πρῶτα κεφάλαια καί τό δεύτερο μέρος τό ἀποτελοῦν τὰ ὑπόλοιπα κεφάλαια. Πολύ σημαντικό γιά ὅλη τήν θεολογία μας εἶναι τό πρῶτο μέρος, τὰ πρῶτα ἔντεκα κεφάλαια, γιατί περιέχουν τήν προῖστορία τῆς ἀνθρωπότητας ὁλοκλήρου, ἐνῶ ἀπό τό δεύτερο μέρος ἀρχίζει ἡ ἱστορία τοῦ Ἰσραήλ, πού ὁ Θεός ἐδιάλεξε γιά νά ἐργαστεῖ ἀπό τό ἔθνος αὐτό τήν σωτηρία ὄλων τῶν ἐθνῶν.

Τό πρῶτο, λοιπόν, μέρος τοῦ βιβλίου τῆς Γένεσης ὁμιλεῖ γιά τήν δημιουργία τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου (κ. 1-2). Ὅλη ἡ φύση, ὅλα τὰ ὄντα πού μᾶς περιβάλλουν, πού τὰ λέμε μέ μιά λέξη «κόσμο», γιατί εἶναι κόσμημα, ὅλα αὐτά δέν ἔγιναν μόνα τους, ἀλλά εἶναι δημιουργία τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ. Μέ τήν δημιουργία τοῦ κόσμου λοιπόν ἀρχίζει ἡ Γένεση, γι' αὐτό καί καλεῖται ἔτσι τό βιβλίο αὐτό. Γιατί «Γένεση» σημαίνει «δημιουργία». Ὁ Θεός εἶναι ὁ «ποιητῆς οὐρανοῦ καί γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καί ἀοράτων», ὅπως τό ὁμολογοῦμε στό «Πιστεύω» μας. Τήν δημιουργία τοῦ κόσμου ἡ Γένεση τήν παριστάνει ὅτι ἔγινε σέ ἕξι ἡμέρες καί τήν ἑβδόμη ἡμέρα ὁ Θεός ἀναπαύτηκε (κ. 1). Ἀλλά ὁ Θεός δέν κουράζεται καί δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπό ἀνάπαυση. Ἔχει εἰδικό λόγο ἡ Γένεση πού γράφει γιά τήν δημιουργία τοῦ κόσμου σέ ἕξι ἡμέρες. Θέλει νά τονίσει στούς ἐξόριστους στήν Βαβυλώνα Ἰουδαίους νά τηροῦν τήν ἀργία τοῦ Σαββάτου καί νά μή φθαροῦν μέ τὰ εἰδωλολατρικά ἥθη τῶν Βαβυλωνίων. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι ὁ Θεός δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπό χρόνο γιά νά κάνει ἕνα ἔργο. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ κόσμος ἔγινε ἀμέσως. Ὁ Θεός «εἶπε καί ἐγεννήθησαν»! Ὅπως μᾶς τό λέει ὁ Μ. Βασίλειος στήν Ἑξαήμερό του, ὁ Θεός κατέβαλε τὰ σπέρματα δημιουργίας καί αὐτά ἔπειτα ἔγιναν τὰ διάφορα εἶδη τοῦ σύμπαντος. Λέγει ὁ ἅγιος: «Ἐκάστου γένους τὰς ἀπαρχάς νῦν, οἰονεῖ σπέρματά τινα τῆς φύσεως προβληθῆναι κελεύει· τό δέ πλήθος αὐτῶ ἐν τῇ μετὰ ταῦτα διαδοχῇ ταμιεύεται, ὅταν αὐξάνεσθαι καί πληθύνεσθαι δέη» (MPG. 29,149C).

Τήν δημιουργία, ἀδελφοί, ὅλο τόν κόσμο γύρω μας, πρέπει νά τόν βλέπουμε μέ θαυμασμό καί νά δοξάζουμε ἀπό αὐτόν τόν παντοδύναμο καί πάνσοφο Δημιουργό μας. Αὐτόν τόν θαυμασμό ἐκφράζει ὁ 103 ψαλμός, πού διαβάζουμε στήν ἀρχή τοῦ Ἑσπερινοῦ, ὁ γνωστός ὡς «προοιμιακός» ψαλμός. Ἐνατενίζοντας τὰ θαυμαστά ἔργα τῆς δημιουργίας ὁ ψαλμωδός τοῦ ψαλμοῦ αὐτοῦ ξεσπᾶ τελικά καί λέγει πρὸς τόν Δημιουργό Θεό: «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας» (στίχ. 24)!

2. Ἀνώτερο ἀπό ὅλα τὰ δημιουργήματα εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Καί εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἀνώτερος ἀπό ὅλα τὰ δημιουργήματα, γιατί, ὅπως ὠραία μᾶς τό λέει ἡ Γένεση, δημιουργήθηκε

«κατ' εικόνα καί καθ' ομοίωσιν Θεοῦ» (1,26). Ἀλλά ἐδῶ, ἀδελφοί μου, θέλω νά σᾶς κάνω ἓνα ἐρώτημα: Πῶς ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι εἴμαστε «κατ' εικόνα Θεοῦ», ἀφοῦ ἐμεῖς ἔχουμε σῶμα, ὁ δέ Θεός δέν ἔχει σῶμα; Γιά νά ποῦμε ἀκριβῶς ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι εἰκόνα Θεοῦ, πρέπει νά νοήσουμε Θεό μέ σῶμα! Ναί, ἔτσι εἶναι. Καί Αὐτός ὁ Θεός εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, πού σαρκώθηκε! Ὁ ἄνθρωπος, λοιπόν, γιά νά τό ποῦμε σωστά καί ἀκριβῶς δημιουργήθηκε κατὰ τήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτό τό λέγουν καί τό τονίζουν πολύ οἱ ἅγιοι Πατέρες.* Ἡ Γένεση ἀναφερόμενη στήν δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου λέγει: «Ἐποίησεν ὁ Θεός τόν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν» (1,27). Προσέξτε ἀκριβῶς, χριστιανοί μου, τί λέει τό πολύ σπουδαῖο αὐτό χωρίο. Λέει ὅτι ὁ Θεός ἔκανε τόν ἄνθρωπο κατὰ τήν εἰκόνα ἄλλου Θεοῦ. Τό χωρίο αὐτό τῆς Γένεσης ὁμιλεῖ γιά δεύτερο θεῖο Πρόσωπο, κατὰ τήν εἰκόνα τοῦ Ὁποίου ὁ Θεός ἔκανε τόν ἄνθρωπο. Βεβαίως! Ὁ Θεός ἐδημιούργησε τόν ἄνθρωπο κατὰ τήν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ Υἱοῦ Του, πού ἐπρόκειτο νά ἐνανθρωπήσει! Ὁ ἄνθρωπος εἶναι εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ! Ὁ ἄνθρωπος, λοιπόν, ἔχει θεῖο στοιχεῖο μέσα του, γιατί εἶναι πλασμένος κατὰ τήν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καί γι' αὐτό ἡ ψυχὴ του στρέφεται πρὸς Αὐτόν. Στρέφεται πρὸς τό πρωτότυπο τῆς εἰκόνας του. Τό φυσικό καί τό «νορμάλ» τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τό νά θρησκευεῖ, τό νά προσεύχεται στόν Θεό.

3. Παρά ὅμως τό ὅτι ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε κατὰ τήν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, δέν δημιουργήθηκε τέλειος. Μέ τό «κατ' εἰκόνα» πού ἔλαβε πῆρε θεϊκά χαρίσματα γιά νά γίνει τέλειος. Ἀλλά ἔπρεπε νά περάσει ἀπό κάποια ἄσκηση γιά τήν τελειότητά του. Ἡ ἄσκηση εἶναι ἡ ἐντολή πού τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός νά μὴν φάγει ἀπό τό «δένδρο τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ». Ἡ ὀνομασία τοῦ δένδρου αὐτοῦ εἶναι ἀπό αὐτό πού ἔγινε ἀργότερα στόν ἄνθρωπο, ὅταν ἔφαγε τόν καρπὸ τοῦ δένδρου. Ὁ ἄνθρωπος τότε, γιά τήν παράβασή του, ἐνώ ἦταν καλός, ἔγινε κακός. Μαζί μέ τό καλό πού γνώριζε μόνο πρῶτα, τώρα γνώρισε καί τό κακό. Γι' αὐτό καί τό δένδρο ἔλαβε αὐτὴ τὴν ὀνομασία. Ἀλλά, ἂν ὁ ἄνθρωπος δέν ἔτρωγε ἀπὸ αὐτό τό ἀπηγορευμένο δένδρο, θά τοῦ ἔδινε ὁ Θεός νά φάγει τούς καρπούς ἄλλου δένδρου καί θά ζοῦσε γιά πάντα. Γι' αὐτό καί τό ἄλλο αὐτό δένδρο λεγόταν «δένδρο ζωῆς».

4. Στά κεφάλαια περὶ δημιουργίας τό βιβλίον «Γένεσις» μᾶς λέει καί γιά τήν πλάση τῆς γυναίκας. Ἔγινε μέ τήν ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τήν πλευρά τοῦ ἀνδρός (2,18 ἐξ.). Ἔγινε ἀπὸ τήν πλευρά του, γιά νά τοῦ εἶναι ἀγαπητὴ καί βοηθός στά ἔργα του. Ἐδῶ τώρα θεσπίζει ὁ Θεός τόν γάμο τοῦ ἀνδρα μέ τήν γυναῖκα μέσα στόν παράδεισο, στόν τόπο, δηλαδή, τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ (2,24). Ὅπως ὅμως λέγουν οἱ ἅγιοι Πατέρες αὐτός ὁ παραδείσιος γάμος δέν θά ἦταν ὅπως εἶναι σήμερα ὁ γάμος ἔξω ἀπὸ τόν παράδεισο. Ὁ παραδείσιος γάμος θά γινόταν χωρίς οἱ πρωτόπλαστοι νά χάσουν τήν παρθενία τους. Ἡ κατάστασή τους θά ἦταν πάλι σέ πλήρη ἀθωότητα. Αὐτό τό ὑπαινίσσεται ἡ Γένεση λέγοντας στό τέλος τῆς δημιουργίας γιά τούς πρωτόπλαστους ὅτι ἦσαν καί «οἱ δύο γυμνοί, ὃ τε Ἀδάμ καί ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καί οὐκ ἤσχύνοντο» (2,25).

Μέ πολλές εὐχές,
† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας

* Βλ. τό βιβλίον Jean Claude Larchet, Ἡ θεραπευτικὴ τῶν πνευματικῶν νοσημάτων, Τόμ. Α', Ἔκδοσις Ἀποστ. Διακονίας.